

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcijski
Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, ca-
sella centro 37. — Urad: via Imbriani 9-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.

NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L.,
četrt leta 3 L. - IZVEN ITALIJE celo leto 24 L.,
pol leta 12 L., četrt leta 6 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

OGLASOV IN OBJAV

Za 1 cm, višine v 1 stolpcu 4 L.
Pri 6 kratni objavi 20% popusta, pri 10 kratni
objavi 30%, pri 25 kratni objavi (pol leta)
40%, pri 52 kratni objavi (celo leto) 50%
popusta.
MALI OGLASI: 80 stotink vsaka beseda v na-
vadnem tisku; masno 40 stotink beseda; z
VELIKIMI ČRKAMI 60 st. beseda. Pri stalnem
oglaševanju primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 16. marca: Hilarij in Tacijan, goriška patrona. — Sobota, 17.: Patrik; Jedert. Nerelja. 48.: sredpostna. — Ponedeljek, 19.: Sv. Jožef. — Torek.: Aleksandra. — Sreda, 21.: Benedikt; Serapijon. — Četrtek, 22.: Lea; Katarina; Benvenut. — Petek, 23.: Pelagija; Viktorijan. — Sobota, 24.: Gabriel, nadangel.

MALE NOVICE.

Tržaška škofija.

Za župnega upravitelja v Krkavce pride č. g. Karel Cesar, kapelan v Bujah. Dr. Robert Marušič gre od Sv. Vincencija k Novemu sv. Antonu za kapelana. Škedenjski kapelan gre v Buje, v Skedenj pa pride č. g. Bregant, duhovnik iz goriške nadškofije. Župni upravitelj v Klancu, č. g. Jakob Soklič, zapusti to škofijo in državo ter gre za župnega provizorja v Št. Vid pri Ptuj. Čez mejo gre do nadalje: Josip Knavs, duhovnik v Dragi, (v penzijo), Josip Škoda, ekspozit na Pregarjah pri Hrušici, Ciril Podržaj, župni upravitelj v Bazovici.

† Fran Pospišil.

Zadnjič smo poročali, da je kap za dela v nedeljo 4. marca č. g. Franca Pospišila, župnika na Munah. Pozneje smo zvedeli, da je gospod umrl v ponedeljek ob 1. uri. Pokopali so ga v sredo 7. marca v navzočnosti 6 duhovnikov. Pokojnik je bil doma iz Kastelca na Moravskem, rojen 24. 9. 1867. Izpolnil je torej 60 let. Na Munah je župnikoval 24 let. Znana je bila njegova velika gostoljubnost. Naj v miru počival!

Slaven Pivčan umrl.

V Zagrebu je umrl dne 4. t. m. Fran Serafin Vilhar, znamenit skladatelj. Bil je sin slovenskega pesnika (tudi skladatelja) Miroslava Vilharja ter je bil rojen na Kalcu pri Knežaku. Slava njegovemu spominu!

Mohorjeve knjige.

Na svetega Jožefa dan bodo gospodje duhovniki in drugi poverjeniki vpisovali ude v Goriško Mohorjevo družbo. Članarina znaša 6 lir. Za ta denar bodo člani jeseni prejeli pet knjig, in sicer

1. *Quo vadis?* sloveči zgodovinski roman poljskega pisatelja Sienkiewicza. Prevredel dr. Joža Glonar.

2. *Pravna čitanka*, zbirka poučnih stavkov o gruntni knjigi, testamentu, itd. Spisal advokat dr. Brajša.

3. *Zgodbe sv. pisma nove zaveze*. S slikami.

4. *Vipavske korenine*. Povest, spisal dr. Alojzij Remec.

5. *Koledar za l. 1929.*

Razven tega bodo člani imeli po znižani ceni na izbiro vezan molitvenik z debelim tiskom »Reši dušo« (po 4.70 L) in molitvenik za mladeniče (vezan, 360 strani) »Življenja srečni pot« (spisal škof Anton Martin Slomšek) za 4.50 lire.

Pohitite in vpišite se brž, da ne boste jeseni ostali brez knjig, kajti lani je zastonj prosilo za knjige 800 zamudnikov! Kjer ni poverjenika, pišite naravnost na tajništvo Goriške Mohorjeve družbe, Gorica, via Orzoni 36 A.

Sila morskoga viharja.

Na Japonskem je 11. marca strašno divjal vihar na morju. Pet ladij se je potopilo, na njih 165 mož posadke. Nek velik parnik je vrglo ob skale, da se je razbil. Valovi so pljuskali daleč preko bregov in poplavljaljali obrežne vasi, polja in nasade.

Zgodovina kinematografskega filma.

Takoj ob začetku zadnje vojne so Nemci nenadoma planili na majhno Belgijo in jo zdrobili. Belgijski narod se je junaško branil, a je bil premajhen, da bi mogel ustaviti strahovito nemško vojsko. Mnogo belgijskih vojakov se je v zadnjem trenutku skrilo Nemcem v zasebne hiše. Stregla jim je Angležinja Miss (gospodična) Cavell. Nemci so skrite vojake iztaknili in Miss Cavell obsodili na smrt ter jo ustrelili obenem z nekim belgijskim inženirjem. Za Miss Cavell je prosil usmiljenja tudi ameriški poslanik, a nemški generali se niso dali omehčati.

Anglež Vilskoks je mislil, da bi se te dogodke dalo spraviti v kinematograf, in pri tem tudi kaj zaslužiti. Podjeten Anglež je kmalu pripravil film, imela se je že vršiti predstava. Kino bi kazal podzemljah, v katerem spijo izmučeni belgijski vojaki, nad njimi čuva Miss Cavell, Angležinja visoke postave in že priletna; na drugi strani peljejo nemški vojaki gospodično pred vojaško sodišče. Lepa je slika, ki kaže Angležinjo pred vojaškimi sodniki s pikethaubami. Na vprašanje sodnika, kaj ima povedati v svojo obrambo odgovori na kratko Angležinja: »Vi sodite!« Sodniki ne spravijo iz nje nobene besede več. Mirno je sprejela smrtno obsodbo. Druga slika zopet kaže ameriškega poslanika, ki med gledališko predstavo prosi komandanta nemške vojske, naj Angležinjo pomilosti; general se drži strogih vojaških predpisov in zavrne prošnjo. Potem zopet vidiš sliko

nemškega vojaka z gosli v rokah, ki je bil ustreljen zato, ker ni hotel streljati na obsojeno Miss Cavell; vojak je bil vse življenje goslar, glasba je prepojila njegovo srce, streljati ni mogel na usmiljeno žensko, ki je vojakom pomagala. Svoje usmiljenje je plačal z življenjem.

G. Vilskoks je prejel že 80.000 prošenj za vabilo na prvo predstavo, šest uradnikov je prošnje samo odpiralo. Obetalo se je že lepo plačilo za trud a nazadnje je šlo vse po vodi. Nemci so prosili angleško vlado, naj igranje tega filma prepove, ker bi zbudilo zopet spomine na vojno in dražilo Angleže in Belgijce proti Nemcem, kar bi samo škodilo miru. Tako se je tudi zgodilo.

Anglež Vilskoks se še ni dal premagati. V Parizu ima bogatega prijatelja Jeffersona, ki je gospodar velikega gledališča v Parizu. S tem sta se takoj zmenila, ker so Parižani prepričani, da francoska vlada ne bo prepovedala filma. G. Jefferson se že pripravlja na prvo predstavo. Poskrbel je, da bodo tudi nekateri imenitni Angleži lahko obiskali kino. Za Angleške poslance in časnikarje bo naročil poseben vlak na lastne stroške. Vlak bo odpeljal iz Londona ob 8. uri zjutraj, ob 2. uri popoldne bo že v Parizu. Na postaji bodo Angleže že čakali avtomobili ki jih popeljejo v gledališče, kjer jih sprejmejo Francozi. Kino začne ob 3. uri in konča od 5. Nato bo gostom postreženo s čajem in ob 6. uri se Angleži že odpeljejo s posebnim vlakom in prispejo v London opolnoči.

Velika nesreča v Ameriki.

Vsled potresa se je podrl brambni nasip reke Santa Klara, tako da se je voda s 7 m visokim valom razlila po ravnini San Fernando v Kaliforniji. Voda je uničila več krajev. Zadnja poročila govore o smrtnih žrtvah med 100 in 500. Kraj nesreče je oddaljen od mesta Los Angeles okoli 50 milj. Kraja Fillmore in Piru se nahajata direktno v črti deročega valovja in je tam gotovo največ žrtev, ker je dolina tam zelo ozka in dere voda z največjo silo. Potres se je čutil samo v tamošnji najbližji okolici ostala Kalifornija pa po potresu ni prizadeta. Ker so brzojavne zveze porušene, je zveza z nesrečnimi kraji še nemogoča.

Kot žrtve predora nasipa je bilo dosedaj spravljeno 100 mrtvih. Materijalna škoda pa znaša več milijonov dolarjev, ker ni uničen samo nasip, temveč tudi

električna centrala in rodovitna pokrajina s farmami. Po novih poročilih se nasip ni podrl radi potresa, temveč zato, ker je zadnje dne silno deževalo in so ogromne mase vode razgnale nasip. Nasip je bil zgrajen še le pred enim letom. Največ mrtvecev so našli v soteski pod nasipom, kjer je voda z grozno silo drla v dolino. Vodovod mesta Los Angeles je imel tam delavsko naselbino 150 ljudi, od katerih se jih je komaj 40 rešilo. Nesreča se je zgodila po polnoči, ko je vse spalo. V nadaljnjem toku je voda razdejala kraj Newdell in poplavlila dolina Fernando, kjer je bilo tudi 10 smrtnih žrtev. Prebivalstvo je v silnem strahu. Društvo rdečega kriza v Los Angelesu je poslalo pomožno ekspedicijo, ki pa je ostala brez uspeha, ker so prebivalci vodovodne naselbine skoro vsi mrtvi.

Korajžen šejk.

Arabski šejk Feysal, mohamedanski staroverec in poglavar Vahabitov, se je vzdignil na vojsko s kakih 20 tisoč mož. Namen ima vso Arabijo združiti pod svojo oblastjo in še Angleže nagnati. Vprašanje pa je, če bodo Angleži ubogali.

Čudne igre take.

Petleten deček v mestecu Kandelu v bližini Londona je videl, kako je zaklal mesar v domači hiši prasca. Naslednji dan je pregovoril svojega pravtako petletnega prijatelja, da se je igral z njim »mesarja«. Prinesla sta težko sekiro, tri ostro nabrušene nože, skledo tople vode in skledo za kri. Nato je zvezal deček svojemu tovarišu roke in noge ter ga hotel res zaklati. Udaril ga je s sekiro po glavi ter ga zabodel parkrat z nožem. V zadnjem trenutku pa so prihiteli sosede, ki so težko poškodovanega dečka rešili gotove smrti.

„Secesija“.

Neki časopis je v februarški številki z ozirom na slike Tone Kralja pisal, da je Kralj secesionist. Pri tej konstataciji sem se nehote zasmejal. Secesionistična struja je cvela ob koncu 19. stoletja, zamrla pa z 20. toletjem; pri nas imamo v cerkvi le dva secesionista: Groharja, ki je slikal z odobrenjem kardinala Misie cerkev na Libušnjem, in pa še živeči, čisto secesionistični arhitekt Fabjani, ki je sedaj član goriške škofijske umetniške komisije. O drugih secesionistih ni govora, ker jih ni. Tone Kralj je toliko secesionist, kolikor je d'Annunzio katoliški pisatelj. Pisec tistih vrst naj bi prebral kako moderno knjigo kakega katoliškega avtorja o umetnosti.

Le bolj počasi.

Angleški letalec Kinkead je delal poskuse, kako bi presejal vse dosedanje rekorde v hitrici zračnega letanja. Pri tem je padel v morje in utonil.

Mehika in svet.

Mehikanski predsednik republike, Kales, že dolgo preganja katoliško cerkev. Svetovna vest se še ni oglasila proti njemu, ker ga krijejo framasoni, judje, socialkomunisti in ameriški petrolejski milijonarji, kateri bogate na račun Mehike oz. njenih petrolejskih vrelcev. Amerikanci radi oznanjujejo človekoljubnost, ako njim kaže (n. pr. Wilson, Coolidge itd.); če pa ne kaže so brez srca. Katoliška cerkev se je slednjič obrnila na katoliško časopisje, da zanese v svetovno javnost nekaj zanimanja za razmere, v katerih trpe katoličani v Mehiki. Kardinal Gaspari je v imenu Sv. očeta pisal Amerikancem sledečo okrožnico:

«Čestokrat je že povzdignil papež v slovesnih nagovorih in okrožnicah svoj glas, da pove svetu resnico o Mehiki; toda zviti načrti preganjalcev Cerkve, ki so spretno vse prej premislili, so zabranili, da ne bi ga celotno čuli. Da, pogostoma so ga celo čisto zavili, to pa posebno takrat, ko bi bilo najbolj treba, da bi ga razumeli.

Časopisje Združenih držav je v izvrstnem položaju, da temu zlu odpomore. Sveti oče bi z veseljem pozdravil, če bi se mu pomoglo, razglasiti civiliziranemu svetu resnico, in tako olajšati bedo ene neizmerne dežele, da, celega naroda, ki ga tlači najkrivičnejše vseh verskih preganjanj.

Zgodovina še ni videla, kar bi bilo sličnega temu preganjanju, celo ne v prvih časih krščanstva, ko niso vere niti za časa cesarjev Nerona, Kalgule in Domiciana preganjali po zasebnih stanovanjih, katakombah in pokopališčih. Ali zdaj pa ne trpe v Mehiki ničesar, kar bi bilo kolikortoliko še katoliško, niti ne zasebne svete maše ali delitve svetih zakramentov, činov, ki so jih kaznovali v neštetihi slučajih s smrtjo, in vedno vsaj z denarno globo, ječo in krvavo sramoto.

Usmrtitve so na dnevnem redu. Vsakovrstni brutalni atentati nasproti katoličanom se vrše brez vsake kazni. Najbolj zločinskih nasilij se poslužijo, da jih privedejo do odpada od vere in jih spravijo v dušno in нравno propast.

Vkljub svojemu junaškemu odporu — in ta ne vzbuja le našega občudovanja, marveč tudi od strani civiliziranega sveta, v kolikor so mu dejstva znana — to ljudstvo spoznavalcev in mučenicov ne najde duše, ki bi se odzvala njegovim klicem na pomoč ki bi ga rešila pogina in ki bi obenem ves civiliziran svet oprostila sramote, ki je v tem, da pripustijo tako divje preganjanje sredi XX. stoletja, ki ga vendar tako slave radi njegovega kulturnega napredka.

Če bi moglo časopisje Združenih držav, če bi moglo vse ljudstvo dobiti uspešno sredstvo proti takšni socialni nesreči, bi si steklo nevenljivo slavo v zgodovini kulture in vere.

Peter, kardinal Gaspari.

Tako je pisal državni tajnik. Nekaj uspeha je dosegel, kajti ameriški katoliški listi začeli so huje pritiskati proti Kalesu in vpliv te časopisne propagande se občuti tudi v evropskem časopisju.

Oborožba.

V Franciji so izglasovali nove vojske postave. Po teh novih paragrafih so k obrambi domovine obvezane tudi ženske, ki bodo v slučaju potrebe mobilizirane. Stalne armade bo imela država 525.000 mož.

Šola trpljenja.

V Rottenburgu na Nemškem je škof dr. Pavel Viljem Keppler postal slaven po svoji knjigi «Več veselja! Ob izbruhu svetovne vojne, ko je val gorja zagrnil narode, izdal je isti slavni učenik novo knjigo, sestrico prve, z naslovom «Šola trpljenja». Ker smo sredi postnega časa in se bliža Veliki teden, bo primerno prebrati par globokih resnic iz tiskane «Šole trpljenja».

«Iz trpljenja poduk» je bil starogrški rek. Že najstarejše modroslovje in pesništvo je poznalo to korist in jo cenilo. Sreča laže, nesreča je vselej odkritosrčna, pravi Boecij, ki je to sam preskusil v ječi. Sv. Zlatoust pa de: Bridkost je najboljša šola modroslovja.

Samí vemo po lastni skušnjí: kadar je silno gorje pretreslo vse naše bitje do dna, tedaj se je izvršila v našem duševnem življenju sprememba; naenkrat smo jeli drugače gledati mnoge stvari, misliti drugače, soditi drugače, ocenjevati drugače. Očala bridkosti so nekatere stvari povečala, druge pomanjšala; vse obzorje in ves način gledanja se je spremenil.

Solze oko zamegljijo, pa ga tudi splaknejo. Kdor še ni sveta videl skozi solzo, ostaja nezrel in površen v mislih in sodbah. Nejdrgocnejša skušnja je trpljenje; velika potovanja in druge skušnje ga ne morejo nadomestiti.

Dober učitelj je trpljenje, priljubljen pa seveda ne. Robato nastopa, trdo in ostro uči, pred njegovo resnobo se nam srce krči. Pa kdor potrpežljivo v ti šoli vztraja, temu nikdar ni žal. Pri tem moštru nauči se v urah in dnevih več ko drugače v mescih in letih.

Tudi dobro pridigati zna trpljenje in je spreobrnilo že mnogo ljudi, ki niso hoteli nobenega pridigarja poslušati. Pridiguje kakor Janez Krstnik v puščavi, ki pol pripravlja Gospodu. Kaj dosti je takih, ki brez tega vodnika in priganjaka ne bi več našli poti do doma. Nemalo jih je, ki le skozi noč trpljenja pritavajo do luči vere. Kadar je dovolj temno, se večne zvezde zablestje na nebu.

Ničastemu učencu pa seveda najboljši učitelj nič ne zaleže. Tudi trpljenje more ko modrosti voditi samo tistega, ki se da rad podučiti in z vnmogo poslušati. Poskusí že iz majhnih težav izluščiti nauk in kaj modrosti nabrati za življenje; tedaj ti bo veliko gorje visoka šola. Pa žalibog, kadar mine vihar, premnogokrat nespametno otresemo s sebe dobre spoznave in sklepe, ki jih je nesreča prinesla, in ves dobri nauk gre po vodi.

Splošno se priznava, da je trpljenje za нравni razvoj in vzgojo značaja kar nujno potrebno; da ne more veljati za skušenega moža, kdor ni šel skozi ogenj bridkosti; da bi življenje brez nadlog postalo kot mrtvo morje; da se mora vsak resničen in velik napredek posameznika in človeštva porajati iz trpljenja.

Če vrže ladjo vihar po neskočnem morju v neznanje, se kajkrat odkrije

otok, ki še ni na nobenem zemljevidu zaznamovan. V viharju trpljenja marsikak človek šele odkrije samega sebe, zazre v svoji notranjosti neslučene globine, v teh globinah še nekovane zaklade zlata, ki jih bo treba dvigniti in prekovati. Kaj mnogo jih je, ki brez gorja ne bi bili razvili svoje polne sile, vsega svojega bistva.

Spet in spet je potreba življenje posvežiti in poglobiti. V dobrih dneh se tako rado izmalici v mešanico tujega, zgolj vnanjega, praznega, le malo pa lastnega, notranjega. Nametano je vkup iz slabotnega hotenja, nečednih teženj, zanikrnih dejanj; izposojeno, priberače-

no, nakradeno iz okolice, iz drugih življenj, ki tudi sama niso dosti bolj prida. Novo, globočje življenje more se tedaj premnogokrat začetiti le po trpljenju.

Jedrnatno in krepko je označil vzgojno vrednost trpljenja sv. Pavel: «Hvalimo se tudi z nadlogami; vemo namreč, da nadloga prinese potrpežljivost, potrpežljivost pa skušnjo, skušnja pa upanje, upanje pa ne osramoti». (Rim. 5.3-5). S trpljenjem se vadi kristjan v potrpljenju, in šele v potrpljenju se vsaka druga krepost preskusi in obnese. Tako utrjena in preskušena čednost pa nam daje tem večje pravo, vso svojo nado staviti v Boga.

Kaj nam z dežele pišejo

Iz Št. PETRA na Krasu.

V sredo dne 7. marca smo spremili k večnemu počitku moža, ki je s svojim javnim delom za občni blagor zaslužil, da mu posvetimo par vrstic v spomin.

Matija Penko iz Gradca št. 1 po dimače «Markulin» je bil daleč na okoli znan kot mož poštenjak in vnet delavec za združništvo na Pivki. Rojen je bil 20. februarja 1840 v preprosti kmečki kuži. Bog mu ni dal lastnih otrok zato je veliko deloval za druge. Nesebičen kot je bil, ni iskal svoje časti, ampak je tiho in vstrajno iskal le kako bi storil mnogo dobrega drugim. Dne 1. maja 1895 je bil eden izmed glavnih stebrov pri ustanovitvi Hranilnice in Posojilnice v Št. Petru na Krasu, kateri je celih 28 let bil delaven in moder načelnik. Pa starost in bolezen sta mu oslabila telo, da je moral odločiti to mesto na rame mlajših. A njegov duh je ostal svež do zadnjega diha. Bil je večkratni župan občine in je s svojim nepristranskim delom zaslužil spoštovanje vseh.

Da so ga visoko spoštovali priča številna udeležba pri njegovem pogrebu. Lepo so donele žalostinke gg. iz Postojne. V izbranih besedah je počastil spomin ranjkega g. svetnik iz Slavine Luka Smolnikar, ki je kot prejšnji kurat v Št. Petru pač najbolje vedel ceniti blagega ranjkega kot značajnega moža, ki je ljubil svoj dom in rod kot malo drugih ljubi rodno zemljo in ljudstvo, ki si s trdim delom služi vsakdanjega kruha. G. Alojzij Rebec, je v imenu odbora ocenil združno delo umrlega, ki si je v Hranilnici in Posojilnici postavil trajen spomenik med našim ljudstvom.

Opazili smo pri pogrebu tudi g. Ronchi, podeštata v Št. Petru, ki je izrazil sorodnikom svoje sožalje, kar je zelo ugodno uplivalo na navzoče. Počivaj v miru — blagi mož.

RICMANJE.

Tudi letos bomo praznik sv. Jožefa praznovali s primerno cerkveno pobožnostjo. Vernikom bo dana priložnost opraviti sveto spoved. Že v soboto 17. marca se bo zvečer spovedovalo, v nedeljo bodo sv. maše ob 6., ob 8. in ob 10., vmes pa tudi spovedovanje; tudi po večernici bo prilika za spoved, enako na dan sv. Jožefa in tudi še naslednji dan 20. marca.

Domačinom priporočamo, naj bodo s tuji prijazni in postrežljivi. Gostilničarji naj se tudi letos drže obljube, kakor so že lani lastnoročno podpisali, da bodo svoje lokale nadzorovali, da ne bo nikjer plesa in godbe, kar že itak v postnem času ne sme biti. Naprošamo tudi županstvo v Dolini, naj skrbi za red zlasti okoli cerkve, da ne bo v bližini

cerkve takih predstav, ki povzročajo šum in motnjo božje službe. Tisto naj se namesti raje kje bolj iz vasi na prostem.

Ravno sredi vasi je podrta ena glavna svetilka, ki bi ravno te dni dobro služila. To je treba popraviti. Njega dni je vaško načelnštvo pobiralo «štantnino» in je tudi skrbelo za taka popravila. Zdaj pobira štantnino občinski dacear, pa je tarifa tudi močno zvišana. Zato naj bi občina tudi tozadevne poplave oskrbela.

Dalje prosimo tudi krčmarje, naj možeju sedanjemu ceniku, da se ne bo vino čez noč podražilo za 20-40%. Tako naj se starega cenika drže tudi vsi drugi prodajalci. Če bo vsakdo storil svojo dolžnost po krščansko, bo praznik sv. Jožefa lep in blagoslovljen dan, Bogu na čast, pa tudi naši vasi na ugled.

BUDANJE.

Če gremo v Ajdovščino kupit kruh, je po 1.80 L kg. Pri nas je po 2 L. Pa morali bi ga na vago prodajati, ne na oko. Kajti zgodi se, da hleb ne tehtja vselej cel kilogram, na ta način pa je kruh tem dražji. Občinstvo bi moralo pri vseh prodajalcih zahtevati, naj se prodaja na vago.

Nočno izostajanje fantov in deklet se nam kar nič ne dopade. Bolje bi bilo zlasti za dekleta, da bi bile zvečer doma, ker noč ima svojo moč...

KOMEN.

Na dopis v 10. številu se je čutil g. podeštata Pagnini užaljenega ter poslal uredništvu sledeča pojasnila, katera po časnikarski korektnosti priobčujemo, v kolikor zadevajo dejanski stan:

«1. Enotne občine komenske ni, marveč so štiri samostojne občine: Komen, Gabrovica, Gorjansko in Škrbina.

2. Ko sem prevzel upravo, je bilo 5 uradnikov in sicer 2 za Komen, eden za Komen in Škrbino, eden za Gorjansko in eden za Gabrovico. Sedaj pa so sledeči: eden za Komen — eden za Gabrovico, Gorjansko in Škrbino — en računovodja (8 mesecev od 16 mesecev moje uprave), ki mora urediti upravne reči teh občin za čas od l. 1913. dalje — en diurnist, ki dela v predledkih v posameznih občinah posebno za anagrafijo.

3. Ni res, da je bila zvišana taksa na živino, predvsem zato, ker za l. 1928. sploh še ni bila določena, drugič pa prefekturne naredbe izrecno zahtevajo, da se taksa zniža iz ozira na znižano ceno živine in na revalutacijo lire. Ta taksa bo za 25% nižja od takse za l. 1927.

To sem moral pojasniti. Nato podaja g. podeštata še sledeče: Od l. 1917. je bila komenska občinska bilanca vedno pasivna. Letos je izravnana (t. j. tega leta dohodki bodo popol-

noma krili tega leta izdatke). Ko je on prevzel občino (v oktobru 1926.) so znašali občinski dolgovi 200.000 lir. Teh ni on kriv.

Letošnje občinske davščine bodo nižje kakor lanske. Če bo mogoče, se bo za l. 1929. občinska doklada na zemljiški davek znižala za polovico.

HUJE.

Eni pravijo, da ni dobro, drugi menijo, da ni slabo. Naša mladina se oblači elegantno in fino. Pred 40 leti smo imeli vso obleko iz domače volne in domačega platna. Pri obleki pa smo imeli žep, v katerem je cingljala kakšna kronica. Zdaj kupujemo fabriške, navidezno fine obleke, a krojač dela vsem v žepu luknjo, skozi katero se zgubljuje novci ob nedeljah. Za cerkev ne maramo dosti; če je lepo vreme, gremo tja do lipe, ki se košati pred cerkvijo sv. Lovrenca, če je mrz ali dež, pa še pod lipo ne gremo. Če zvon zapoje, nas nič ne gane; drugače je pa, če se oglasijo orglice ali harmonika; to nam brž noge privzdigne.

Za pust pa ni bilo ne ohceta ne plesa, pa tudi ploha niso nič vozile naša dekleta.

ŠTORJE pri Sežani.

V nedeljo 4. marca smo spremili k večnemu počitku 26 letnega Pavla Uršiča po poklicu krojača. Leta 1922. je Pavel služil pri topničarjih v Firenci. Nekoč se je vozil na topu, ki se je tako nesrečno prekucnil, da je Pavla nevarno zadel v desno rebro. Več mesecev je bil v vojaški bolnišnici, potem še v tržaški, a zdravje se mu ni več popravilo. Šel je domov. Pet let skoraj ni šel od doma, šesto leto pa je legel v posteljo. V soboto 3. marca je izdihnil svojo blago dušo. V nedeljo ob 4. je bil pogreb. Pred hišo mu je zbor zapel žalostinko in nato se je razvrstil sprevid, v katerem so nosili mnogo vencev — najlepša dva sta bila darovana od mladine. V cerkvi je po končanih obrednih molitvah zopet zbor zapel žalostinko. Ko so rakev položili v grob, je g. župnik dovršil obred in potem napravil kratek govor. Nato je govoril še g. Zorko Bekar. Spet so pevci zapeli žalostinko in pogrebci so se jeli razhajati. Tovarišu Pavlu želimo, naj se raduje večne mladosti v Bogu! Družini in sorodnikom naše sožalje.

Mladina.

PODSTENJE pri Bistrici.

Naša vas ne dela izjeme v tukajšni okolici. Nekateri gospodarji si dobro pomagajo z živinorejo, sadjarstvom itd. Večina pa le bolj siromašno naprej vleče. Ne manjka pa niti lahkomišelnosti, ki bi se prav za potrebo opustila. Tako je neki gospodar obetal fantom 15 l vina za ponočne norosti, neki drugi je obljubil za nočno razgrajanje 100 lir. Čemu neki se denar proč meče! Fantje bi bili pa tudi na boljšem, če bi se pametno zabavali pa iz dobrih knjig tudi kaj koristnega učili.

Mlad vaščan.

LOKEV.

Za pust so fantiči napravili sejo in so sklenili, da ples mora in mora biti. Šli so prašat oblastva, ki pa niso dala dovoljenja. Kar ni fantom uspelo, dosegli so deklič. Šle so in tako lepo prosile s povzdignjenimi rokami in solznimi očmi, da so omehčale trda srca. Ples je bil v nekem skednju tri dni. Tudi maškerali so. Seveda se pametnim ljudem to maškiranje nič ne dopade; je bolj neokusno ko smešno. Nekateri so šli tudi nabirat po hišah. Tudi v Dane in Kačiče so se podali na biro. Res je to stara navada, a v sedanjih časih ni več primerna.

Tisto noč po pepelnici so neznanji malopridneži obiskali našega duhovnika. Skozi okno so zlezli v farovž, misleč, da jih čakajo lepi tisočaki, a imeli so smolo

PODLISTEK.

Gostačeva hči.

10; (Spisal T.)

«Jera, pa uprav ti mi ga boš», draži jo zopet; «premalo te je, da bi se ubranila; če ne, pa še tebe na voz zbašem». «Reci, kar hočeš, jaz ga ne bom, magari, čeprav se na glavo postaviš», zavrne mu žanjica jako razsrjena.

«Pa ga boš!» kljubuje ji hlapec nalašč ter vrže par snopov sam na voz. «Glej, ko bi bila gostačeva še pri nas, pa bi tebe sedaj ne silil. Mana se ni nikdar branila, kadarkoli sem ji kaj takega velel. Zakaj pa si jo odpodila?»

Te besede pa so jo kar privzdignile od tal, tako so jo zbudile. Dobro je poznala Korenove domače razmere, vedela vse spletke radi Jurija in Manice, a sedaj je stvar po svoje obrnila, da je pičila dva ob enem. «Kaj sem jo jaz pre-

podila od Korena?» zakriči na glas. «Aha, saj vem zakaj se tako poteguješ za njo. Oče je že vedel, kaj je storil, ko je postavil njo in starca pod kap».

«Jera, ali se ti je po noči kaj sanjalo, da tako bledeš?» vpraša jo norčavo. «Ako bi bila ti gospod, gotovo bi naju že oklicala».

«Oj, Andrej, brez norčije! Saj vem, kako je», očita zopet. «Kdo je pa tisti, ki vedno žvižga gori po Korenovem dvorišču in pri fari pred cerkvijo postaja in...»

«Glej jo no, babnico sitno!» zjezi se Andrej resno. «Menda naj tebe hodim vprašat, kdaj smem ukati in peti, boš li morda ti pometala s svojim strupenim jezikom pred cerkvijo, kjer se zbiramo in kramljamo mi fantje od fare, ko smo bili popreje pri nauku, morda bolj pošteno ko Žabarjeva Jera. Če zvedo to naši fantje, premeljejo ti tvoje suhe kosti. Veš, Jera! Manico pa mi le pusti v

miru; čeprav je gostačeva, pa je vendar več vredna nego sto bab tvoje baže in še ti po vrhu!»

Reza je prišla v silno zadrego radi Mane; Barba pa je počasno mlela svoj ljubi kruhek in vse brala z obraza. Toda uverjena o nedolžnosti gostačeve hčere zbere vso svojo govorniško zmogljivost, srpo pogleda Jero in reče oblastno: «Fej te bodi, Jera! Tako si stara, pa še zmerom tako neumna in zrela in še hudobna zraven. Pusti že vendar to ubogo Mano v miru. Da bi bila le vsa naša dekleta taka! Toliko mora trpeti z očetom, za plačilo pa ji je obrekovanje. Sram te bodi, Jera! Kdaj neki te bo srečala pamet? O, saj vem, zakaj si ji tako ljubezniva! Lani ti je povedala v obraz, kar ti je šlo po pravici, in tega ne moreš več pozabiti. Prav je imela Mana, prav, saj si še danes ravno taka.»

«Kaj neki mi je povedala?» vpraša Jera navidezno mirna, a jeze prebledela. «Kaj ti je povedala?» začudi se Bar-

ba. «Nikar se ne delaj še bolj neumno nego si! Raje molčim...»

«Da, molči, molči, Barba!» zamrmra zaničljivo Jera, vtakne preostali kos kruha v žep in odide na svoje mesto žet. «Še pes ima pri jedi rad mir, samo jaz ga nimam». Tudi ostale žanjice se polagoma porazdele na prejšnje kraje. Reza pa se ponudi sama, da gre hlapcu snopje na voz podajati; in to je bila za hlapca velika odlika, za veliko deklele malo ponižanje.

Govorila nista skoro nič. Andrej je bil navoljen, Reza pa tako zmedena, da je vedno narobe podajala snopje njemu v roke. Žal ji je že bilo, da se je tako ponižala, ker hlapec je ni priazno opominjal, temveč režal nad njo, kakor bi ne bila nič boljše nego Jera.

Ježilo je Andreja. In kaj bi ga ne? Njegovo srce je bilo še vedno slobodno, na Mano niti mislil ni, na kako drugo še manj. Reza se je sama skrivaj zanimala zanj, a srca ni še odkrila niko-

Deseti brat v Sežani.

Na povabilo sežanskega grajnica Andreja Velkobosa sem prišel na pustni torek že na vse zgodaj v Sežano. Po zajtrku, ki mi ga je dala Velkobosova boljša polovica, sem si ogledal bivši «cesarski hof» sežanskega cesarja, katerega je kupil Velkobosi baje za pet tisoč lir. Najbolj me je zanimala orožarna, ali bolje rečeno starinski muzej, v katerem se nahaja razna ropotilja, kakor: stari šivalni stroji, razne mašine, mlinci za «kofe», motike in lopate in bogsigavedi kaj še. Med to staro šaro sem iskal tudi ono mesarico, s katero je Martin Krpan odsekal Brdavsvo glavo, pa na mojo veliko žalost mi je Velkobosi povedal, da jo je pred kratkim prodal nekemu Pivčanu.

Ostali «hof» je podoben bivšemu nekdanjih sežanskih «fučarjev». Razdeljen je v tri štibeljce in v kuhinjo. V teh štibeljcih se je nekaj ukvarjal s šili in kopiti njegov prejšnji lastnik. Hudomušni pesnik-samouk je zložil o njem imenitno pesem; zadnja kitica te pesmi se glasi:

«Miza tam stoji,
na njej so šila tri;
krivači so na tleh,
pod mizo prazen meh».

K «hofu» je prištetih še hlevček za dva sivčka in eno kozo. Pozabiti se ne smem verande pred hišo, kjer ima domača gospodinja vse polno lončkov s cveticami. Te cvetice je že večkrat doletela nemila usoda — in to je bilo takrat, ko je bil Velkobosi sam nekoliko v rožah — da so zletele z lončki vred na klanec pred Markotova vrata! Sežanci pravijo, da je bila takrat v «Gradišču» evetna nedelja!

Okrog poldne sem šel z «Gradišča» v sežanski «Britof», zija pustne šeme in prismojence. Po ulicah in klancih je bilo vse polno radovednega «fulka»: starih babnic, katerim se je ta dan «gvišno» ječmenček prismojil, otročaje in zakasnelih devic. «Troštale» so se, da bodo gotovo letošnji pust zlezle v zakonski jarem, pa jim je uneslo, ker «njega od nikoder ni».

Pustnih šem sem bil kmalu sit, zato sem jo mahnil na sežansko «Petlerkomando». Na borjaču me je pozdravilo društvo sežanskih penzionistov; vsa druga društva so šla v Sežani rakom žvižgat! Solnčili so se in modrovali.

Prišedši v bajto — pardon — v hišo, čul sem nenavadno kričanje. S prva sem mislil, da imajo notri gramofon. Ko se je pa odprl stranski štibelj in se je iz njega prikazalo starikavo babše, sem doznal, kaj je. Ko bi to postavo videl kje na samem, ali v kakem gozdu, vtaknil bi fajfo v briftošelj, palico pod pazduho ter jo ubrisal po bližnjici domov. Tu pa sem se ji postavil po robu. Prigovarjal sem ji, naj se potolaži in naj bo dobra, ker potrpljenje železne duri prebije. Babnica mi je ugovarjala, ter mi hotela pred nosom zapreti svoj «štibelc». Jaz pa sem se okretno zbasal skozi vrata ter prišel v prepovedni prostor, še predno je babnica vedela kdaj.

Ta brlog je bil podoben muzeju Andreja Velkobosa. V njem so bili razni predmeti iz prazgodovinske dobe, penazi od Marije Terezije in Napoleona ter «knofi» od rajnega Štefana iz Gorenj. V raznih lončkih in piskrčkih so bila mazila in obliži, manjkalo ni niti znamenite merčanske medvedje masti. Druščino so delali babnici zvedava miška, križasti pajek in ogromni škorpjon, ki je maširal po zidu. Da ni bilo na zidu edine slike sv. Marjete, mislil bi, da sem v posetih pri kaki stari čarovnici.

Ko se je babše potolažilo, pokazalo mi je vse svoje zaklade. Odprlo je veliko pisano škrinjo, v kateri je bilo več blaga ko v marsikateri manufakturji. Zanimale so me znamenite idrijske «špice», katere ima prišite pri poročni «kotli». Zraven «kotle» je ležal še poročni «krancelj» kot spomin na srečno omožitev. Velike vrednosti je kakih petnajst ducatov svilenih rut; sploh pa bi predaleč zašel, če bi hotel popisati vso grdirobo, ki se nahaja tu. Mračilo se že, ko sem se poslovil od nje in nje-nega štibeljca.

Ker je bilo še prezgodaj za iti spat na tice Pajcove dilje, pohajal sem po Sežani ter «špegal» sežanske «fajlice», ki so prihajale vse zlikane in «spucane», v belih rokavicah s svojimi kavalirji na veliki maškaradni ples, ki se je vršil pri Treh Kronah. Da ne bi kdo rekel, da nisem nič dal zaslužiti sežanskim birtom, stopil sem v bližnjo gostilno. Notri sem dobil Poldeta Baličevega iz Plešivce. Možko je sedel za mizo, pil ter neprenehoma hvalil svojo Metko. Ker sva že od nekaj stara znanca, sem prisedel k njemu ter naročil liter «žvižgovca». Pri sosedni mizi so sedeli štirje sežanski strici in kvartali. Igra jim ni šla po volji; neprenehoma so zabavljali čez birta in kvarte.

Ko je mežnar Petelin odzvonil pustu in pustnim šemam, šli so strici iz gostilne; za njimi sva šla tudi midva. Poldeta v Plešivce, jaz pa na tice Pajcove dilje spat.

smolnato. V pisarniški mizi je bilo borih 5 lir. Če sta bila dva in če sta se eno uro zamudila, imela sta za nočno delo vsekakor preniko «žornado». Drugič naj bi obisk naprej napovedali, da bomo kaj več cerkvenega denarja pripravili, ker za tako malenkost se res ne spleča.

AVBER.

Naša cerkev sv. Nikolaja je krita s skriljami. Streha je dolgo let puščala; popravljali so jo razni mojstri, a zaman; stari mojstri, ki so s skriljami pokrivali, so pomrli, moderni mojstri pa poznajo samo strešnike in eternit. Kaj začeti? Lani je cerkveno oskrbništvu napravilo z zidarskim mojstrom g. Jožetom Živcem iz Dobravele tale dogovor: Poleti 1927. popravite streho. Šest mesecev počakamo. Ako bo streha še puščala, Vas denemo v časnike, da nič ne znate; ako pa bo dobra, Vas v časnikih pohvalimo. Gospod Živec je ponudbo sprejel in šel na delo. Šest mesecev in več je minilo, deževje je bilo, streha drži prav dobro. Zato dajemo gospodu mojstru Jožetu Živcu za dobro izvršeno delo javno pohvalo.

RODIK.

Nekaj vaškega borovca smo prodali tržaškim trgovcem s pogojem, da ga bomo sami posekali. V ta namen smo se razdelili v skupine po deset in deset, razmerili gozd ter ga po srečkanju razdelili na 7 delov. Tu se je začela štara vaška nesloga in prepir, brez katerega se nobena komunska reč ne konča. Tako se dela le škoda na skupnem premoženju.

Odbor Hranilnice in Posojilnice v Št. Petru na Krasu
naznanja žalostno vest da je gospod

MATIJA PENKO

soustanovitelj in prvi načelnik naše Zadruge, posestnik v Gradcu št. 1, večkratni župan in častni član občine Št. Peter na Krasu, preminul po dolgi in mučni bolezni dne 6. marca 1928.

Bog mu daj plačilo za njegovo nesebično delo — mi ga pa ohranimo v hvaležnem spominu.

Načelnništvo in nadzorništvo Zadruge.

Po dolgi in mučni bolezni nam je ugrabila neizprosna smrt v cvetju mladosti, v starosti 20 let, dne 6. marca Zorko Čebotnikovo, hčerko tukajšnjega trgovca in gostilničarja Josipa Čebotnika v Rodiku. Bila je pridno in skrbno dekle, saj si je ravno pri delu nakopala bolezen, ki jo je spravila na oni svet. Népópisna žalost in nenadomestljiva izguba je zadela starše in celo družino. Prihiteji so sorodniki in znanci, iz vseh bližnjih in daljnih krajev, da jo spremljajo na zadnji poti v večnost. Dekleta in mladeniči so ji darovali krasen venec. Domači pevci so zapeli pred hišo žalosti «Blagor mu», v cerkvi «Človek glej» in na pokopališču «Vigred». Z žalostnim srcem so se vračali ljudje s pokopališča in mnogim bo ostal ta dan v spominu. Pokojnici kličemo: nasvidenje nad zvezdami.

Ako se vedno nisi pokusil

testenin «Pekatete» (makaronov spagetov in dr.) kupi jih sedaj. Zanesljivo prave dobiš v 1/2 krg. zavojih z gornjo znamko. So izvrstna nedosežna jed.

Tajništvo in naša pošta.

Suligoj Peter, Lokovec. Zavarovalnica za avstrijske železničarje (Unfallversicherungsanstalt für oesterr. Eisenbahner) na Dunaju je odgovorila, da vaš sin ni bil zavarovan pri njej. Kljub temu, da teče prošnja na tukajšnjem železniškem ravnateljstvu dalje, je zelo malo upanja, da boste kaj prejeli.

Pismonoša. Potrebni so isti dokumenti kakor za vsako državno službo. Navadno se zahtevajo: krstni list, izpričevalo o državljanstvu (ki ga dobite na županstvu), kazenski izveček (na sodniji), izpričevalo o lepem vedenju (na županstvu) in izpričevalo o odsluženju vojaščini. Natančenje se informirajte na pošti.

Seleš Ivana, Spod. Bitinje. Sporočiti nam morate svoje rodbinsko (dekliško) ime in ali ste se ponovno poročili.

Volk Jožef, Čepno 29. Dati nam morate bolj natančne podatke: imena vašega očeta in matere, ali so živi, kam ste ranjeni, pri katerem polku ste služili.

«Gašperšič Marija, Prem. Vaša zadeva nam še vedno ni jasna. Kdo je napravil prošnjo po sinu, mati Marija Gašperšič ali oče Peter? Ako je prošnja na ime očeta, nam morate sporočiti imena njegovega očeta in njegove matere. Mati ima pravico do pokojnine edino, ako je vdova.

Stolfa Uršula, Smarje. Vaša prošnja pojde na naše posredovanje v pregled pod št. 23964 V req. Reg. C., nakar boste klicani na konkordat.

K. J., Dornberg. Pokojnine radi železniških nesreč niso deležne poviška, ki ga določa zakon za druge pokojnine. Tako vam bo odgovorilo železniško ravnateljstvo.

B. I., Dornberg. Vaša prošnja pojde v likvidacijo pod št. 35307 V req. — Mod. 2 N. 200301-302.

Marezige. Podpis?

Jezikoslovna. Breznikov pravopis na str. 60: «kmetiški in kmečki». Kmetiški je hrvaška (ne hrvatska) oblika.

Sentpeter. Ekspres je vsled pomanjkljivega naslova hodil en teden. Zato vse zakasnelo za eno številko.

Podgraje. Iz dopisa ni razvidno, kdo je pretel, komu pretel in zakaj pravzaprav.

Časnikarske nezgode. Novico, objavljeno v zadnji številki, pod naslovom «Tihotapska», smo priobčili po enem tukajšnjih dnevnikov, a smo se kasneje na svoje veliko razočaranje prepričali, da je bilo vsevpred zlagano. Obžalujemo, da smo topot nasedli lažnivemu kljukcu.

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljuje ugl. zavarovalnici «LA FONDIARIA», gosp. Dragotinu Starcu - glavnemu zastopniku v Barkovljah, za točno in pravilno izplačano odškodnino o priliki nesreče, ki ga je zadela v preteklem mesecu vsled tatvine, izvršene v njegovi trgovini, in z izrazom hvaležnosti za podano mu pomoč, priporoča vsem to prekoristno stroko zavarovanja.

Anton Dujmovič,

Trgovina jestvin, Sette Fontane 73 - TRST.

mur. Sedaj se je skoro kesala, da je to zamudila, ker ljubosumnost se ji je vsečila v srce.

Naloživši snopje išče po strnišču okrog voza raztreseno klasje, ali bolje: pripravne besedice išče za Andreja, ker za klasje je itak slepa. Hlapec že zakriči nad konjema, da potegneta voz z mesta, Reza pa v skrajni stiski more le ziniti: «Andrej, le pazi, da se voz nate ne zvrne!»

Kratko je bilo slovo, a to silno ljubeznivo. «Oj, Reza, ni se treba batil!» odvrne hlapec hladno, ne da bi se ozrl.

Zanjice bi danes menda celi dan molčale, ako ne bi bilo med njimi zgovorne Barbe, ki je znala mnogo lepih stvari. Jera je molčala in hitela žeti, tudi Reza ni bila prezgovorna.

Pregovor pravi: «Kar vesta dva, se še zariglja, kar vedo trije, vedó vsi ljudje». Na Korenovi njivi pa jih je bilo oni dan celo sedem, ki so vse slišali. Dasi so bili menda vsi uverjeni, da je bila Jerina

ovadba le zlobna spletko, vendar se je ta novost raznesla po vasi, in ljudje so si osnovali vse še lepše in mikavnejše — iz gole laži je v ljudskih očeh postala istina. Seveda mnogi niso verjeli, ker so predobro poznali Jero, in med temi je bil nekoliko tudi Jurij. Jako nemilo ga je zadela ta novica. Omahoval je še vedno v dvomih, iskal si razlogov za to in ono; sedaj mu je hotela ugasniti zadnja iskrica upanja. Tolažil se je sicer, a srce mu je bilo nepokojneje. Neko nedeljo nalašč počaka Jero pred cerkvi, da jo med potom vpraša o tej stvari. Domov grede jo dojde sredi polja.

«No, Jera, dober dan!» pozdravi jo. «Vročje je danes; v cerkvi je bilo tako soparno.»

«Bog nam ga daj dober dan!» odzdravi mu silno sladko. «Da, vroče je, saj je pa tudi čas za to: pasji dnevi so že blizu. Vsa premočena sem, tako sem se kuhala v cerkvi. Pa je vendar tako prijetno tam notri, odkar imamo tega

gospoda. Tako lepo znajo povedati, da bi jih kar zmerom poslušala. Tam na stopnicah sedim, in kar nič se mi ne zadržim, da se sama sebi čudim».

«Da, res lepo povedo gospod», pritrudi mladenič. «Da bi le mi tako lepo tudi živeli, kakor nas uče. Pa zdi se mi, da se kar nič ne poboljšamo».

Jero je spravila ta pametna opomba v zadrego. «To pa je že zmerom tako bilo in bo tudi, ko nas ne bo», de naposled vidno vznemirjena.

«Pa bi vendar ne smelo biti!»

«Seveda ne».

In korakala sta nekaj časa molče.

«Naš Andrej je tudi tak, kakoršen bi ne smel biti», povzame zopet Jurij besedo. «Čela vas govori o njem in o tisti gostačevi! Ako bi vedel, da je res, še danes gre od Korena proč».

Jera je opazila, kako nerade so mu šle te trde besede iz ust, slutila pa je tudi, kaj Jurij namerava s temi besedami. Vest se ji zbudi. Ne upa se za-

plesti v kočljiv pogovor, kakor bi vedela, da so mu znane vse njene zlobne laži in nakane. Hladnokrvno se oglasi: «Zdaj bi bilo škoda hlapca od hiše! Mlačev je že tukaj, otava bo tudi kmalu za košnjo, in potem pride setev. Kdo vam bo pomagal pri domu, če njega ne bo? Z očetom ne moreta vsega opraviti: ti si premlad, oče pa prestar; obeh je škoda.» Tako poskuša Jera iznebiti se nadaljnjih vprašanj in vsaj nekoliko popraviti svojo krivdo, da otme hlapca.

Jurij pa se ne da odgnati. «Jera, bomo pa drugega dobili; saj jih je dosti boljših!»

«A sedaj so vsi v službi», meni žena v skrbeh za Andreja; «Kres je že proč, šentjanž pa je še daleč».

«Bolje, da ni nikogar pri hiši, nego tak», pove mladenič odločno.

«Tako hudoben pa vendarle ni, kakor se tebi dozdeva», zagovarja ga zopet Jera.

(Dalje).

Gospodarstvo

Ne delaj napak!

Ta mesec se bo posadilo največ sadnega drevja. Kdor n' sadil v jeseni, mora saditi sedaj do konca meseca marca. Da bo naše delo čim uspešnejše, to se pravi, da bomo imeli od novih nasadov čim prej in čim zanesljivejši užitek, se izogibajmo pri saditvi posebno sledečih napak:

1. Ne kupujmo drevja tako pozno! Pregover «Kdor prej pride, prej melje», velja tudi v tem slučaju. Najbolje opravi tisti, ki si oskrbi drevje že v jeseni ali pozimi. Sedaj je skrajni čas, da se še naroči; dobili bomo pa itak izbirek ali pa nič.

2. Ne kupujmo drevja po sejmi! Tako drevje je predrago, če je še tako poceni, ker je vse presušeno in navadno drugih sort, nego jih mi želimo. Izvečine ga moramo precepiti, potem ko je že odraslo in bi imelo že roditi.

3. Ne kupujmo kar tjavendan, kar dobimo v roke, ampak zahtevajmo vedno sorte, ki smo jih že prej po tehtnem predvarku in posvetovanju določili in o katerih smo prepričani, da bodo v naših razmerah dobro uspevale.

4. Ne sadimo mnogo sort, ampak le eno, dve ali kvečjemu tri, ki so za naše podnebje, lego in sadno kupčijo najboljše. Čim manj sort bomo imeli v sadovnjaku, tem več bo vreden sad — to je zlata resnica, ki jo pa naši sadjarji še tako malo uvažujejo.

5. Ne sadimo prepozno! Vedimo, da čimprej na pomlad pride drevo v zemljo, tem prej bo ozelenelo in tem lepše bo rastle. Vsako odlašanje in zavlačevanje je drevju v škodo; ker izgublja moči in čas, kar oboje nujno potrebuje za rast in razvoj.

6. Ne zasipajmo jame šele takrat, ko drevo sadimo, ampak vsaj nekaj tednov prej da se zemlja sesede, preden sadimo. Ob tisti priliki zasadiamo v jamo tudi kol. Kdor koplje jame šele takrat, ko drugi sadi, je slab sadjar. Sproti delamo jame samo na globoko obdelanem in zrahljanem zemljišču.

7. Ne sadimo neobrezanega drevja! Preden drevo posadimo, obrežimo najprej vse debelejšje korenine. Potem skrajšamo pa tudi mladike v vrhu povprečno za polovico ali celo za dve tretjini — močne bolj nego šibke, zgornje bolj nego spodnje. Mladiko skrajšamo vedno tik nad primernim zunanjim očesom. Sprednji poganjek, ki tvori podaljšek debla, pa obdržimo 15-20 cm. nadolgo nad očesom, ki je nad lansko rezjo.

8. Ne sadimo pregloboko! Ne pozabimo, da se bo zemlja v jami še kolikor toliko posedla in z njo vred bo zlezlo v zemljo tudi drevo. Zato pa sadimo tako, da bo tisti del drevesa, kjer prehaja deblo v korenine, precej nad površjem zemljišča. Na prevlažnem in prodnatem svetu sadimo na kupe.

9. Ne devajmo pri sajenju gnoja na dno jame, ampak na vrh, ko smo korenino pokrili z zemljo. Nazadnje pokrijmo še gnoj z zemljo. Kjer je v bližini kurja nadloga, vrzimo čez kolobar nekaj smrekovih vej ali trnja.

10. Ne privezujemo drevesa takoj po saditvi trdo h kolu, ker bi obviselo na njem, ko bi se pod koreninami zemlja sesedla. Pripnimo ga samo nalahko h kolu, da se more neovirano spuščati navdol.

11. Ne bodimo brezskrbni in lahkomiselni zaradi imena drevesa, ampak takoj zapišimo ime sorte, ki smo jo posadili, v zapisnik. Tako se ime ne more izgubiti in sčasoma se ga bomo privadili. Drevo z imenom je dvakrat toliko vredno kakor brez imena.

12. Ne mislimo, da smo že vse opravili, ko smo drevo posadili. Večkrat čez leto pogledajmo kako uspeva, obrežimo nepotrebne ali celo škodljive poganjke, plejmo kolobar, zatirajmo listne uši, glejmo, da kol ne drgne ob deblo ali veje. Če je suša, moramo drevju zalivati.

Avstrija izveža. Iz avstrijske republike so v zadnjih mesecih izvozili napredaj 1300 vagonov krompirja. V republiki se krompirja prideluje več nego se ga doma porabi.

Tržaško gospodarstvo. Pozornost je vzbudila v gospodarskih krogih novica, da se veliko plovno podjetje «Lojda» združi s Kozuličem. Kozuličeva družba prevzame vse delnice Lojda (cena za delnico pa ni bila objavljena) ter zviša svoj kapital. Podpirata jo «Tržaška trgovinska banka» in «Italijanska trg. banka» (s središčem v Milanu). Tako bodo v družbi «Kozulič» združene vse ladjedelnice od Milj do Tržiča, tovarna «Stabilimento tecnico» in ladjevja za pol milijona ton. — Sliši se, da pride tudi «Tržaška trg. banka» v območje milanske velebanke, kateri se utegne podvreči tudi Živnostenska.

Cene po Istri. Črno vino: Buje 200-230, Oprtalj 180-200, Rovinj 180-190, Koper 230, Umag 180. Belo vino: Buje 150-200, Oprtalj 160-170, Rovinj 170-180, Koper 220, Umag 150. Olje 7-9,10 L liter. Seno 28-45 L stot. Goveja živina 200-400 L stot žive teže.

Semenj v Herpeljah 2. febr. Prignanih 50 volov, 100 krav, 20 telet, 30 prašičev. Cene: voli 280, krave 250, teleta 340 po živi teži. Prašiči 120-190 glava.

Pred svetovno denarno krizo. Angleški gospodarski strokovnjak Paish je izjavil, da se nahajamo tik pred zelo veliko svetovno finančno krizo. Kako daleč se bo ta kriza razvila, je danes še negotovo. Po njegovem mnenju pa se je njen pričetek že pojavil v Ameriki, kjer so obsežne prodaje vrednostnih papirjev v teku. Amerika je financirala evropske potrebe na živilih in surovinah, nemogoče pa je da bi Evropa to plačala, če ni Amerika pripravljena pustiti se plačati z evropskim blagom. Letos bomo doživeli najostrejšo borbo med industrijskimi narodi. Nemčija bi morala prodati za 100 milijonov mark več blaga, da bi mogla plačati reparacijske (vojnoškodninske) svoje obveznosti, če se ji ne posreči dobiti v ta namen posojilo. Ta reparacijska plačila neizmerno škodujejo Angležem in vsem narodom. Po mnenju Paisha je mogoče krizo odložiti, če da Amerika Evropi nove kredite in če se dovolijo tudi Nemčiji novi krediti in če se prizna tem kreditom prednost pred reparacijami. Predpogoj pa je, da odpadejo vse omejitve za trgovino. Na vsak način pa bi moral biti do spomladi 1929 ta problem rešen.

Beneške obveznice, papirji vojne odškodnine imajo borzno ceno 77.30 (13. marca). Za imensko vrednost 10.000 se dobi torej 7730 L.

Po čem je lira?

Dne 14. marca si dal ali dobi:

Za 100 dinarjev	33.10 L
» 100 čeških kron	55.85 »
» 100 franc. frankov	74.35 »
» 100 švicarskih fr.	363.— »
» 100 nemških mark	449.— »
» 100 avstr. šilingov	263.50 »
» 1 dolar	18.70 »
» 1 angleški funt	92.— »

Tipografia Fratelli Mosettig — Trieste.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

VELIKO POSESTVO pri Ajdovščini s hišo in zemljiščem se prodaja. Pojasnila pri upravi «Mali list».

POSNEMALNIK za 85 l. mleka na uro, prav malo rabljen, se po ceni prodaja. Naslov pri upravi.

Izšel je

ŠTOKOV

VEDEŽ

za leto 1928

cena v platno vezan L. 3.60

ŠIRITE „MALI LIST“

Vsakdo ve

da je dober plug pol truda manj in pol pridelka več. Zato zamenjam

vse pluge

ki slabo orjejo, za dobre, ali jih predelam da bojo dobri. Velika izbira modernih plugov svetovnoznane tovarne EBERHARDT. Jamči se za dobro in lahko oranje vsakega pluga; na željo se da plug tudi na poskušnjo. — V zalogi imam tudi obračalne pluge.

Slamorenice

in več sto raznovrstnih nožev (klinj) za slamorenice.

Matija Valenčič, Ribnica p. St. Peter na Krasu.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST, Campo S. Giacomo št. 5

(Podruž. Sv. Mar. Magd. zgor. števil. 1.)

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.

KRONE plačuje više kot vsi drugi.

ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

Kje pa vi kupujete obutev?

Najboljšo čevljarnico v Trstu ima

Matija Pahor

Trst - Via Arcata 19 - Trst

::: LASTNA IZDELOVALNICA :::

Čevlji delani samo na roko

Tvrška znana po vseh podeželskih sejmi.

Velika izbira.

Prijazna postrežba — Zmerne cene.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924. z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst — via Caprin 5 pri Sv. Jakobu — Trst

Beli zvonček zimi odzvanja, v igredi lepi glavo priklanja.

V lepo naravo von pohitimo, ob sončnih žarkih se poživimo.

A izpod strehe bos mi ne hodi; pri Forcessinu čevlje dobodi.

POZOR!

Velika zaloga mrtvaških oprem I. II. in III. razreda. 25% ceneje kot povsod drugod.

I. Saksida - Dornberg 3.

Koristne knjige

so domači zdravnik Knajpova knjiga: Kako se bolnikom streže. Domači živinozdravnik in sploh vse take knjige, ki jih človek skoro vsak dan rabi. Ako pa jih prosto rabiš, se ti bo knjiga kmalu raztrgala in boš moral spet dajati težke lire za nove knjige. Da boš kaj prihranil, daj knjige vezati, tako da bodo večne. Pošlji jih v Katoliško tiskarno v Gorico, Riva Piazzutta N. 18.

Na Staradu pošta Podgrad

je na prodaj hiša št. 44. V hiši je zdaj prodajalna mešanega blaga in prebiva v njej krojač. Za pogoje in ceno obrnitise na gospodarico: Marija Dodič, Starada 13 Castelnuovo d'Istria.

Dr. SARDOČ

ZOBOZDRAVNIK

TRST

VIA S. LAZZARO 23, II.

ACQUA DELL'ALABARDA

proti izpadanju las. Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prehladu in za ojačenje korenin. Steklenica po 6 lir — se dobiva v lekarni Castellonovich, lastnik F. Bollaffio, Trst, Via Giuliani 42. — V Gorici, Via Carducci 9 pri Fiegel.